

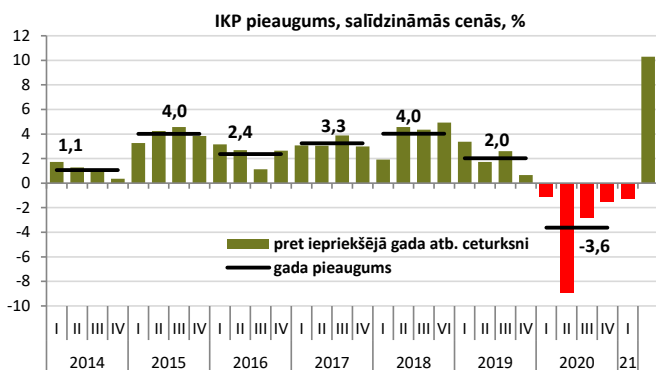

Makroekonomikas un budžeta apskats 2021

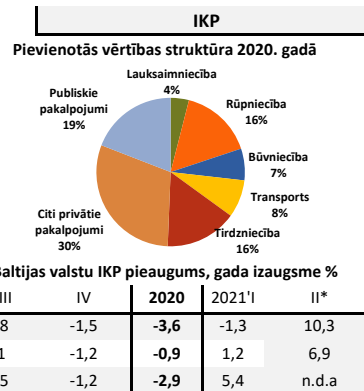
Nr. 6

Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2020	Prognozes*			
		2021	2022	2023	2024
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	29334	6,9	8,5	6,2	5,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	26555	3,7	5,0	3,5	3,4
IKP deflators (gads pret gadu), %	0,1	3,1	3,3	2,6	1,9
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0,2	2,0	2,4	2,2	2,0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %	1143	8,0	6,0	5,5	5,3
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %	893	-1,1	1,8	0,3	0,0
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	8,1	7,9	7,0	6,3	5,9
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17682	9,7	9,0	7,2	7,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	16963	6,5	5,8	4,1	4,1
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17343	10,3	12,8	7,1	7,3
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18151	8,6	9,5	4,0	3,8

*Prognozes izstrādātas 2021.gada jūnijā

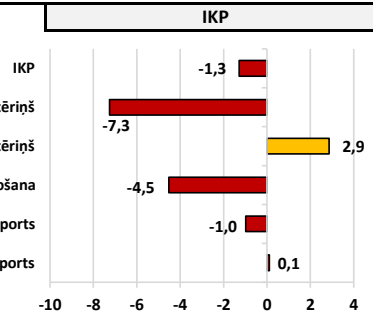
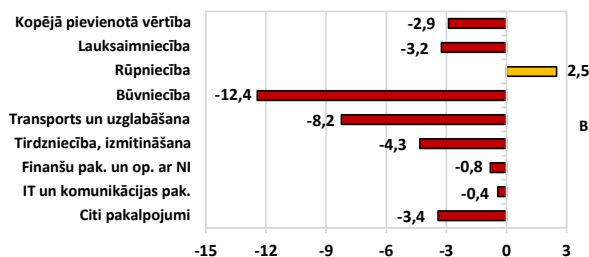

* - IKP ātrās novērtējums

Ekonomikai atgūstoties no Covid-19 krīzes ir mazinoties slimības apkarošanai noteiktajiem ierobežojumiem, Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) šā gada otrajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājies par 10,3% liecina IKP ātrā novērtējuma dati. Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, IKP pēc sezonāli un kalendāri korigētiem datiem pieaudzis par 3,7%, uzrādot ļoti spēcīgu izaugsmes atjaunošanās tempu. Straujākā izaugsme bijusi pakalpojumu sektorā, kur otrajā ceturksnī sasniegts 11,3% pieaugums pret pagājušā gada otro ceturksni, tomēr apjomi joprojām nedaudz atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. Ražojošajās nozarēs, kas Covid-19 krīzē cieta mazāk, otrajā ceturksnī fiksēta 6,7% izaugsme un apjomi jau pārsniedz 2019.gada līmeni. Arī turpmākajos ceturkšņos ir labs pamats tālākai ekonomikas izaugsmei, ko nodrošinās Covid-19 ierobežojumu atcelšana, investīciju pieaugums, palielinoties Eiropas Savienības fondu investīciju apjomam, un pašlaik labvēlīgā ekonomiskā situācija pasaulē un galvenajās Latvijas tirdzniecības partnervalstīs. Eiropas Savienībā uzņēmēju un patērētāju noskaņojums pašlaik ir vēsturiski augstākajā līmenī un EK veidots ekonomikas sentimenta ESI indekss, kas jau jūnijā bija tuvu 2000.gadā fiksētajam vēsturiskajam maksimumam, jūlijā ir vēl nedaudz paaugstinājies. Pretēji ES, Latvijā ESI indekss salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi jūlijā ir samazinājies, būtiski pasliktinoties patērētāju noskaņojumam.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses, 2021.gadā 1.cet. salīdzinājumā ar 2020.gada 1.cet., %

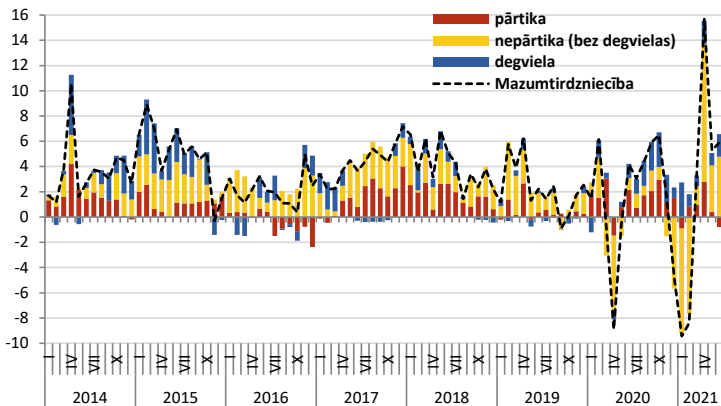

No nozaru puses vislielākā pozitīvā ietekme uz Latvijas ekonomikas attīstību šā gada pirmajā ceturksnī bija veselības un sociālās aprūpes nozarei, kur pateicoties pieaugušajam valsts finansējumam, sasniegts 19,7% kāpums. Finanšu pakalpojumu nozare pieaugusi par 15,2%, un kopējais rādītājs pozitīvi ietekmējies arī pieaugums aprārdes rūpniecībā par 1,6% un enerģētikā un ieguves rūpniecībā par 5,9%. Tāpat arī pateicoties pieaugušajiem vairumtirdzniecības apjomiem, tirdzniecības nozarē kopā fiksēts 2,0% kāpums, kamēr mazumtirdzniecība Covid-19 ierobežojumu rezultātā samazinājās par 5,1%. Kopumā lielāko negatīvo ietekmi uz ekonomikas rādītājiem pirmajā ceturksnī atstāja kritums Covid-19 ierobežojumu tieši skartajās nozarēs, tajā skaitā komercpakalpojumu nozarēs par 11,7%, izmitināšanā un ēdināšanā par 53,3%, kā arī transportā par 8,2%. Transporta nozari gan atšķirībā no pagājušā gada pirmajā ceturksnī vairs būtiski neietekmēja Krievijas tranzīta samazinājums, kur kravu apjomi jau sarukuši līdz ļoti zēmam līmenim, un attiecīgi arī nozares samazinājums vairs nebija tik krass kā pērn. Atšķirībā no pagājušā gada, kad būvniecības nozare saglabāja stabili pieaugumu, šogad pirmajā ceturksnī būvniecības apjomi ir krituši par 12,4%, ko noteica būvniecībai nelabvēlīgākie laika apstākļi un neliels valsts investīciju izdevumu samazinājums šā gada sākumā.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

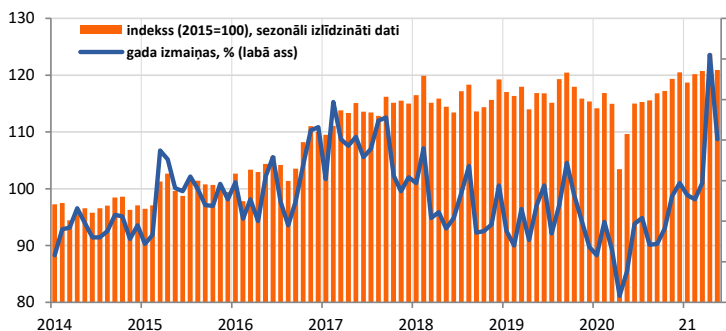

Mazumtirdniecība

Apgrozījuma struktūra 2020.g., %	
16	42
Gada pieaugumi, kalend.izl., 2021.g. janv.-jūnijs	
Kopā +2,2%	Nepārtika(bez degv.) -0,6%
Pārtika +1,3%	Degviela +8,3%

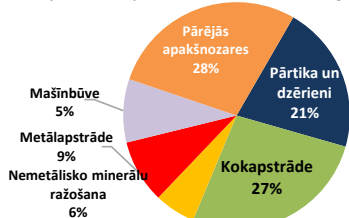
Šā gada jūnijā salīdzinājumā ar pērnā gada jūniju mazumtirdniecības apjomi pieauguši par 5,9%. To pozitīvi ietekmēja veikalu atvēršana apmeklētājiem tirdzniecības centros no šā gada 2. jūnija. Nepārtikas preču mazumtirdniecībā (atskaitot degvielu) tirdzniecības apjomi kāpa par 11,4%. Lielākie pieaugumi fiksēti apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, kā arī būvmateriālu un santehnikas mazumtirdniecībā. Pārtikas preču mazumtirdniecībā apjomi samazinājušies par 2% pērnā gada augustā bāzes dēļ, savukārt autodegvielas tirdzniecības apjomi jūnijā pieauga par 8,2% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn, tajā pašā laikā degvielas cenām strauji augot.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2020. g., %

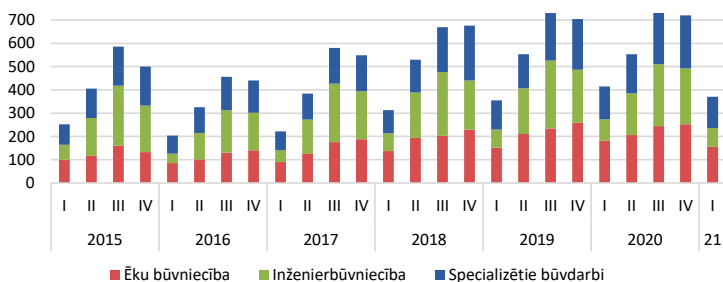

Rūpniecība, g/g, kalend.izl., 2021.g. janv.-apr.

Rūpn. kopā +8,3%	Ieguves rūpn. +4,6%
Apstr. rūpn. +8,3%	Enerģētika +9,4%

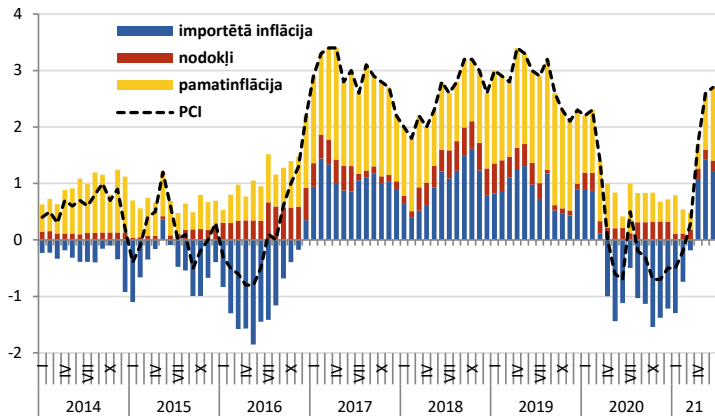
Š.g. maijā, salīdzinot ar 2020. gada maiju, rūpniecības nozare Latvijā turpina uzrādīt ražošanas apjomu pieaugumu 10,1% apmērā, ko noteica ne tikai nozares atlabšana mazinoties pandēmijai, bet arī iepriekšējā gada maijā joprojām zemā bāze, kad rūpniecības sektors izrādīja pirmās atlabšanas pazīmes pēc straujā krituma aprīlī. Šā gada maijā turpinājās izaugsme visās rūpniecības nozarēs – ieguves rūpniecības izlaide gada laikā pieauga par 2,4%, elektroenerģijas un gāzes apgādes apjomi palielinājās par 3,8% un lielākajā rūpniecības nozarē – apstrādes rūpniecībā – tika reģistrēta izaugsme 11% apmērā. Starp apstrādes rūpniecības preču grupām lielākos apjomu pieaugums uzrādīja kokrūpniecība, izņemot mēbeles (+11,1%), mēbeļu ražošana (+47,3%), nemetālisko minerālu izstrādājumu (+6,1%) un gatavo metālizstrādājumu ražošana (+5,1%). Pieaugusi arī elektrisko iekārtu (+11,9%), iekārtu, mehānismu un darba mašīnu (+29%), automobiļu, piekabju un puspiekabju (+70,4%) ražošana. Savukārt saražotie pārtikas produktu apjomi samazinājušies par 2,3%. Maija mēnesī dubultojies hidroelektrostacijās saražotais elektroenerģijas apjoms pret pērnā gada maiju, taču vairāk nekā uz pusi kritās koģenerācijas stacijās saražotie apjomi veidojot kopējo ražotās elektroenerģijas pieaugumu 17,9% apmērā. Kaut arī rūpnieku noskaņojums šā gada jūnijā mēnesī ir nepieredzēti pozitīvs, bažas par nākotni rada strauji augošās izejvielu cenas Eiropā un pasaulē, kā arī neziņa par turpmāko sadarbības attīstību ar Baltkrieviju.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

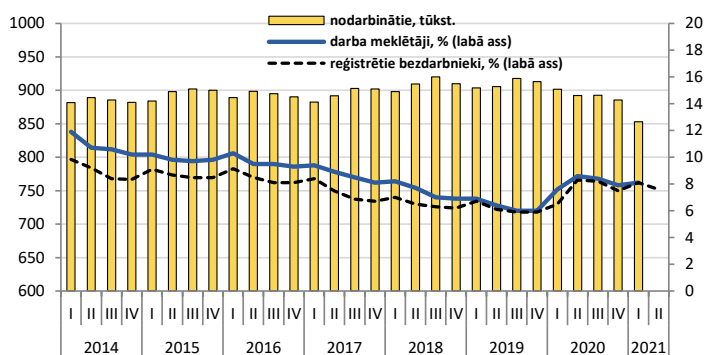

Būvniecība

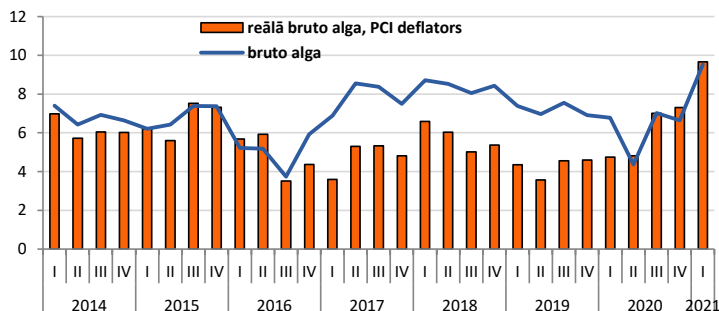
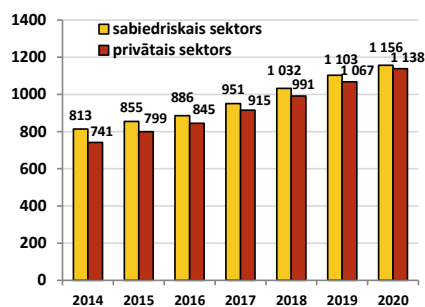
2021.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, būvniecības apjomi faktiskajās cenās samazinājās par 10,7%, kas skaidrojams ar pērnā gada salīdzinoši augsto bāzi. Lielāko negatīvo ietekmi uz būvniecības rezultātiem radīja ēku celtniecības sarukums par 14,9%, samazinoties gan dzīvojamā ēku, gan tādu nedzīvojamā ēku kā viesnīcas, rūpnieciskās ražošanas ēkas un noliktavas, lauku saimniecību nedzīvojamās ēkas būvniecībai. Tīkmēr inženierbūvniecība pirmajā ceturksnī sarukusi par 11,2% un specializētie būvdarbi bijuši par 4,8% zemāki nekā pirms gada. 2021.gada pirmajā ceturksnī izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība samazinājās par 17,8%, īpaši strauji sarūkot dzīvojamā māju, rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu, tirdzniecības ēku plānotajai būvniecības platībai.

Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Patēriņa cenu līmenis 2021.gada jūnijā bija par 0,3% augstāks nekā maijā, tādējādi patēriņa cenas palielinājās sesto mēnesi pēc kārtas. Gada izteismē cenu pieaugums bija vēl izteiktāks, palielinoties par 2,7%. Samērā straujo cenu pieaugumu noteica vairāki faktori. Viens no faktoriem ir bāzes efekts, jo pērn jūnijā Latvijā bija fiksētā deflācija 0,7% apmērā. Tomēr noteicošo lomu š.g. jūnijā nodrošināja izejvielu cenu kāpums, kas atspoguļojās augušajās degvielas un pārtikas cenās. Kopumā jāsecina, ka pašreizējo patēriņa cenu dinamiku nosaka galvenokārt ārējie faktori, t.i., naftas un pārtikas cenu pieaugums pasaulē, transportēšanas izmaksu pieaugums, ko ietekmē gan augstākas degvielas cenas, gan piegādes traucējumi saistībā ar ierobežojumiem visā pasaulē pandēmijas dēļ, kā arī pasaules ekonomikas atkopšanās no pandēmijas un līdz ar to augošais pieprasījums. Sagaidāms, ka šī gada otrajā pusē vidējā inflācija paaugstināsies līdz 3,0%.

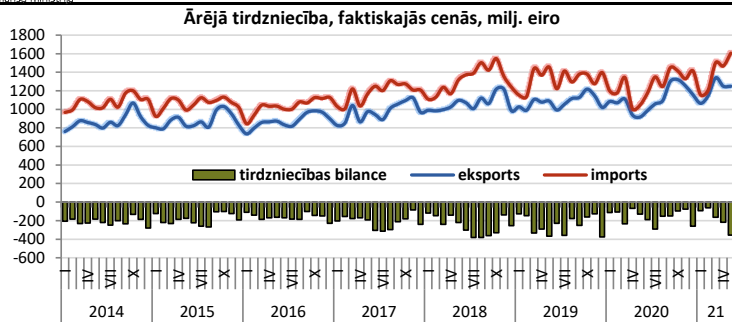
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

Nodarbinātība

Šā gada pirmajā ceturksnī, līdz ar Covid-19 atkārtoto uzliesmojumu bezdarba līmenis Latvijā paaugstinājās līdz 8,1%, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Šāds bezdarba līmenis ir par 0,2 procentpunktiem augstāks nekā pagājušā gada ceturtajā ceturksnī, bet gada laikā bezdarba līmenis ir paaugstinājies par 0,5 procentpunktiem. Bezdarba pieaugums gada sākumā ir vērtējams kā ļoti mērens un to būtiski ierobežojis valsts sniegtais atbalsts dīkstāves pabalstu un algu subsīdiju veidā, gan tas, ka ekonomika krīzes otrajā vilnī labāk pielāgojusies Covid-19 ierobežojumiem. Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits pirmajā ceturksnī bijis par 5,4% jeb 48,3 tūkstošiem mazāks nekā pirms gada. Reģistrētā bezdarba līmenis pēc pieauguma ziemas mēnešos līdz 8,2%, kopš marta atkal samazinās un jūlija pēdējā nedēļā ir noslīdējis līdz 7,3% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Šāds bezdarba līmenis jau ir par 1,3 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada, bet reģistrēto bezdarbnieku skaits gada laikā sarucis par 15,7%.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

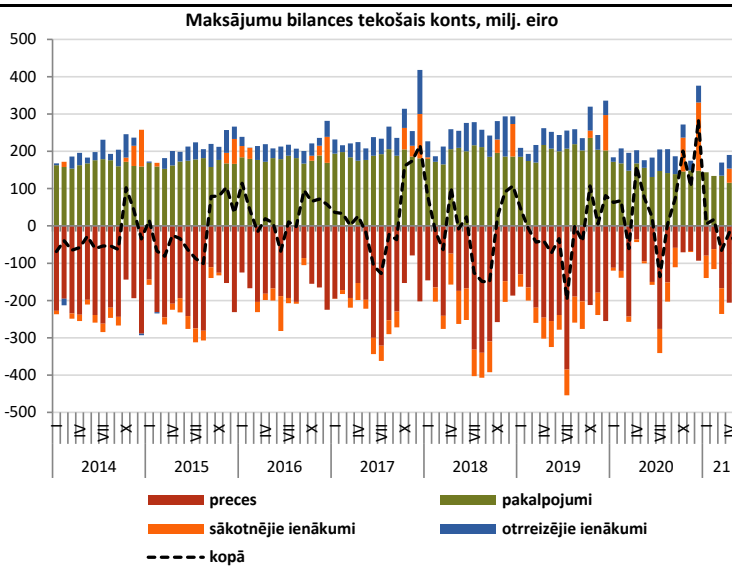
Neskatoties uz Covid-19 krīzi, mēneša vidējā bruto darba samaksa 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 6,2% līdz 1143 eiro. 2021.gada pirmajā ceturksnī, lielai daļai zemo algu saņēmēju pārejot dīkstāvē un minimālajai darba palielinoties līdz 500 eiro, darba samaksas pieaugums kļuva vēl straujāks. Vidējā alga, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, pieauga par 9,5%, sasniedzot 1207 eiro. Nedaudz straujāks darba samaksas pieaugums pirmajā ceturksnī bija sabiedriskajā sektorā, kur mēneša vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 9,7% līdz 1211 eiro, bet privātajā sektorā tā auga par 9,5% līdz 1208 eiro. Vidējās darba samaksas pārmaiņas būtiski ietekmēja ne tikai darbinieku algu izmaiņas, bet arī darba tirgus strukturālās pārmaiņas – darbību uzsākušie un pārtraukušie uzņēmumi un darbinieku skaita un slodžu izmaiņas. Algoto darbinieku skaits, pārrēķināts pilnā slodzē, pirmajā ceturksnī samazinājās par 61,3 tūkstošiem jeb 8,2%, ko ietekmēja darbinieku atlaišana, darba slodžu samazināšana un darbinieku skaita kritums izmaksāto dīkstāvju pabalstu dēļ. Savukārt darba samaksas fonds valstī kopumā nedaudz pieauga – par 0,6% jeb 14,3 miljoniem eiro.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Ārējā tirdzniecība		
Eksports 2021.g. I-V	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100,0%	18,1%
Koksne	19,0%	26,4%
Pārtika	17,9%	5,6%
Mehānismi, elektroierīce	17,4%	14,4%
Metāli	9,6%	25,3%
Ķīmiskās rūp. raž.	8,5%	26,7%
Minerālprodukti	5,2%	41,0%
Satiksmes līdzekļi	5,1%	18,6%
Plastmasa	3,6%	17,9%
Pārējās preces	13,7%	13,3%

Pateicoties labvēlīgai ārējai videi, Latvijas preču eksports 2021.gada maijā uzrādīja strauju pieaugumu. Strauja eksporta izaugsme turpinās ceturto mēnesi pēc kārtas, izaugsmei paātrinoties no 7,0% kāpumam š.g. februārī līdz 36,2% š.g. maijā salīdzinājumā ar attiecīgo mēnesi pērn. Pirmkārt, spēcīgo pieaugumu noteica pērnā gada zemā bāze, it īpaši 2020.gada maijā, kad Covid-19 krīzes rezultātā Latvijas preču eksports samazinājās par 15,8%. Otrkārt, eksporta kāpumu kopš š.g. februāra veicināja arī pasaules ekonomikas atkopšanās pēc Covid-19 krīzes radītajām sekām, tādējādi labvēlīgi ietekmējot ārējo pieprasījumu pēc Latvijas precēm. Sagaidāms, ka arī turpmākajos mēnešos preču eksporta vērtība turpinās palielināties. Tomēr izzūdot bāzes efektiem, pieauguma temps gada izteiksmē mazināsies salīdzinājumā ar fiksēto pieaugumu š.g. maijā, bet divciparu pieaugums saglabāsies. Š.g. pirmajos piecos mēnešos Latvijas preču eksporta vērtība bija par 18,1% augstāka nekā iepriekšējā gada attiecīgajā laikā. Preču eksporta vērtības pieaugums bija fiksēts visās preču grupās. Lielāko devumu preču eksporta izaugsmei nodrošināja koksnes un koka izstrādājumu eksporta pieaugums par 26,4%. Noteicošā loma šīs preču grupas izaugsmei bija koksnes eksporta pieaugumam uz Apvienoto Karalisti. Būtiski palielinājies arī mehānisko iekārtu un elektroierīču, kā arī minerālproduktu eksports, attiecīgi par 14,4% un 41,0%. Tomēr jāatzīmē, ka strauju eksporta pieaugumu tajā skaitā noteica arī reeksporta pieaugums, jo strauji palielinājies arī attiecīgo preču imports. Kopējais importa kāpums š.g. maijā bija pat lielāks nekā eksporta pieaugums, importa vērtībai palielinoties par 53,7%. Savukārt pirmajos 5 mēnešos preču imports bija par 20,2% augstāks nekā 2020.gada attiecīgajā laikā. Straujs importa pieaugums pēdējos mēnešos liecina par Latvijas ekonomikas atkopšanos. Palielinoties iekšējai patēriņam un aktivizējoties būvniecībai, pieprasījums pēc patēriņa un kapitāla precēm arī pieaug, attiecīgi veicinot importu.

Š.g. maijā Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā bija fiksēts deficīts 55 milj. eiro apmērā, pretstatā ar 75 milj. eiro pārpalikumu pērnā gadā maijā. Tekošā konta bilances pasliktināšanos noteica ārējās tirdzniecības deficīta pieaugums. Preču importam palielinoties straujāk par preču eksportu, preču konta bilance pasliktinājās par 166 milj. eiro, deficītam palielinoties līdz 261 milj. eiro. Līdzīga situācija vērojama arī pakalpojumu kontā. Pakalpojumu imports pieauga straujāk par eksportu, līdz ar to konta bilance pasliktinājās par 40 milj. eiro, konta pārpalikumam samazinoties par 40 milj. eiro līdz 116 milj. eiro. Ārējās tirdzniecības bilances pasliktinājumu nedaudz mīkstināja ienākumu konti. Sākotnējo ienākumu konta bilance uzlabojās par 55 milj. eiro, ko galvenokārt noteica zemāks izmaksāto dividendu apjoms ārvalstu investoriem par iepriekš veiktajām investīcijām. Savukārt otrreizējo ienākumu konta pārpalikums pieauga par 20 milj. eiro, ko ietekmēja mājaisniecību kapitāla pārvedumu pieaugums. 2021.gada piecos mēnešos tekošā konta deficīts bija 116 milj. eiro apmērā, ko lielā mērā ietekmēja straujais preču importa pieaugums.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	19'I	II	III	IV	20'I	II	III	VI	21'I	II*
IKP, salīdzināmās cenās, %	3,4	1,7	2,6	0,7	-1,1	-8,9	-2,8	-1,5	-1,3	10,3
IKP, faktiskās cenās, %	6,9	4,5	4,7	2,0	-0,1	-9,8	-3,0	-1,2	1,0	n.d.a.
Inflācija, %	2,9	3,3	2,9	2,2	1,9	-0,4	0,0	-0,6	-0,1	2,3
Vidējā bruto darba samaksa, %	7,4	7,1	7,6	6,9	6,8	4,4	7,0	6,7	9,5	n.d.a.
Reālā alga, PCI deflators, %	4,5	3,8	4,7	4,7	4,9	4,8	7,0	7,3	9,6	n.d.a.
Nodarbināto skaits, %	0,6	-0,4	-0,2	0,4	-0,2	-1,5	-2,7	-3,0	-5,4	n.d.a.
Bezdarbs, %	6,9	6,4	6,0	6,0	7,6	8,6	8,4	7,9	8,1	n.d.a.
Produktivitāte, %	2,7	2,2	2,9	0,3	-0,9	-7,5	-0,1	1,6	4,3	n.d.a.
Mazumtirdzniecība, %	3,6	3,2	1,0	1,5	2,2	-1,7	4,4	0,8	-4,7	8,6
Rūpniecība, %	-0,8	1,4	2,5	0,0	-2,6	-5,1	-1,8	2,2	3,6	n.d.a.
Preču eksports, %	5,2	-1,1	3,4	-1,0	4,6	-10,0	4,7	10,2	8,7	n.d.a.
Preču imports, %	7,3	4,9	-5,2	-2,2	-0,2	-20,2	-1,1	2,7	3,9	n.d.a.
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-606,6	-886,6	-789,0	-665,8	-454,4	-385,6	-590,9	-428,6	-317,3	n.d.a.
Tekošais konts, % no IKP	0,0	-1,9	-3,0	2,4	1,0	3,8	-0,7	7,5	-0,7	n.d.a.

*IKP ātrās novērtējums

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

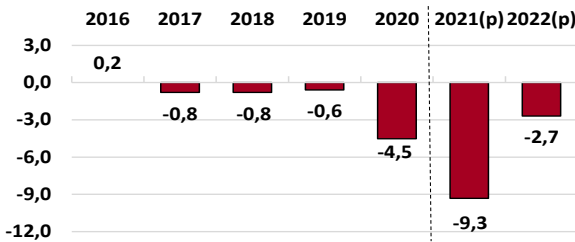

Atbilstoši Eurostat datiem vispārējās valdības budžetā 2020.gadā deficīts bija 1,3 miljardi eiro jeb 4,5 % no IKP, no kuriem 3,3% no IKP bija ietekme no Covid-19 atbalsta pasākumiem. Covid-19 pandēmijas ietekmē 2020. gadā vispārējās valdības sektora ieņēmumi, salīdzinot ar 2019. gadu, samazinājās par 0,4% un bija 11,5 miljardi eiro, bet izdevumi palielinājās par 9,5% un sasniedza 12,8 miljardus eiro. Jāatzīmē, ka 2020. gada deficīta apjoms var tikt koriģēts, CSP iesniedzot Eurostat precizēto notifikāciju šā gada oktobrī.

Līdz šā gada 25.jūlijam valdības apstiprinātā atbalsta apjoms Covid-19 seku mazināšanai 2021. gadam veidoja 3,5 miljardus eiro jeb 11,1% no IKP, bet faktiski izsniegtais atbalsts pirmajā pusgadā bija 1,4 miljardi eiro (t.sk. nodokļu termiņu pagarinājumi, garantijas u.c.) jeb 4,4% no IKP. Latvijas Stabilitātes programmā 2021.-2024.gadam iekļautās prognozes paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021.gadā sasnies 9,3% no IKP. Savukārt 2022.gadā, paātrinoties ekonomikas attīstībai un pieaugot nodokļu ieņēmumiem, tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pie nemainīgas politikas samazināsies līdz 2,7% no IKP.

Vispārējās valdības budžeta bilance

Vispārējās valdības budžeta bilance, % no IKP

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Konsolidētais kopbudžets

Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

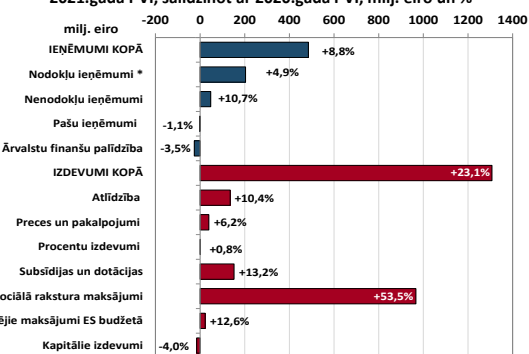
	2020.gada I-VI izpilde, milj. eiro	2021.gada I-VI izpilde	2021./2020.g. izmaiņas, milj. eiro	2021./2020.g. izmaiņas, %
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS				
Ieņēmumi	5526,7	6011,8	485,1	8,8%
Izdevumi	5658,1	6965,4	1307,2	23,1%
<i>Finansiālā bilance</i>	-131,4	-953,5	-822,2	
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*				
Ieņēmumi	4649,9	5151,4	501,5	10,8%
Izdevumi	4882,6	6148,9	1266,2	25,9%
<i>Finansiālā bilance</i>	-232,8	-997,5	-764,7	
Valsts pamatbudžets				
Ieņēmumi**	3235,4	3728,3	492,9	15,2%
Izdevumi	3444,1	4667,7	1223,6	35,5%
<i>Finansiālā bilance</i>	-208,7	-939,4	-730,7	
Valsts speciālais budžets				
Ieņēmumi	1442,1	1514,7	72,6	5,0%
Izdevumi	1486,7	1600,6	113,9	7,7%
<i>Finansiālā bilance</i>	-44,6	-85,9	-41,3	
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS***				
Ieņēmumi	1412,5	1432,0	19,5	1,4%
Izdevumi	1311,2	1388,1	77,0	5,9%
<i>Finansiālā bilance</i>	101,4	43,9	-57,5	

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Sākot ar 2021.gada janvāri valsts pamatbudžeta ieņēmumos tiek ieskaitīti ieņēmumi, kas ir iemaksāti vienotajā kontā un nav sadalīti pa nodokļu veidiem un kopbudžeta līmeņiem

***Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas 2021.gada I-VI, salīdzinot ar 2020.gada I-VI, milj. eiro un %

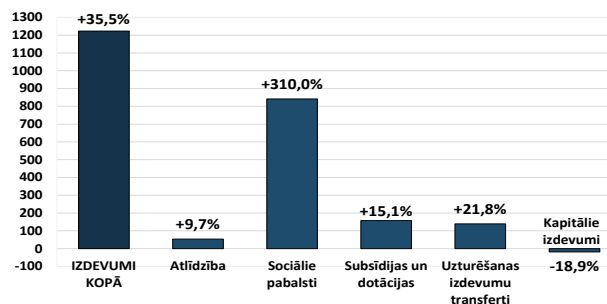
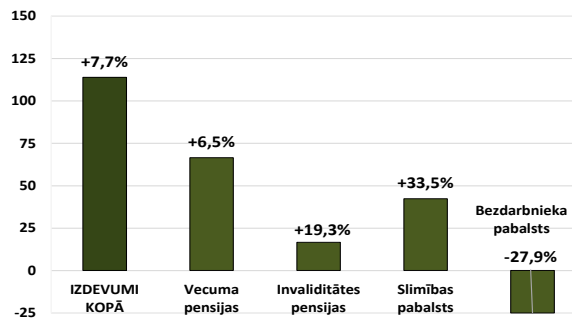

*Sadalītie nodokļu ieņēmumi bez vienotā nodokļu konta atlikuma

Kopbudžeta ieņēmumi šā gada pirmajā pusgadā atbilstoši Valsts kases datiem bija 6 011,8 milj. eiro, bet izdevumi 6 965,4 milj. eiro. Saistībā ar pirmajā pusgadā no budžeta izmaksāto aptuveni 1,2 miljardu eiro atbalstu (kopbudžeta izdevumi) Covid-19 seku mazināšanai tautsaimniecībai, izdevumi, salīdzinot ar 2020. gada pirmajiem sešiem mēnešiem, palielinājās par 1 307,2 milj. eiro jeb 23,1%. Saistībā ar straujo izdevumu kāpumu, kopbudžetā izveidojies deficīts 953,5 miljonu eiro apmērā, un tas ir par 822,2 milj. eiro vairāk kā pērn pirmajā pusgadā. Ekonomikas atkopšanās veicināja nodokļu ieņēmumu pieaugumu, tādējādi kopbudžeta ieņēmumi šā gada sešos mēnešos bija par 485,1 milj. eiro jeb 8,8% augstāki, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn. To apjoms 2021. gada 2.ceturksnī ik mēnesi ir būtiski pārsniedzis attiecīgā perioda ieņēmumu līmeni pērn.

Administratīvā sloga mazināšanai nodokļu maksātājiem ar 2021. gada 1.janvāri stājās spēkā vienotais nodokļu konts, bet maksājums pa nodokļu veidiem Valsts ieņēmumu dienests (VID) attiecina tikai pēc to saasaistes ar attiecīgām deklarācijām, kuru iesniegšana var notikt arī vēlāk, tostarp turpmākajos mēnešos. Uz pārskata perioda beigām vienotajā nodokļu kontā no šogad veiktajiem maksājumiem nesadalītā daļa bija 264,4 milj. eiro, ietekmējot nodokļu ieņēmumu datu salīdzināšanu ar iepriekšējo gadu. Pirmajā pusgadā kopbudžetā sadalīto nodokļu ieņēmumi bija 4 374,7 milj. eiro, kas bija par 203,5 miljoniem eiro jeb 4,9% vairāk salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn. Nozīmīgs pieaugums vērojams arī nenodokļu ieņēmumos, kas bija par 47,4 milj. eiro jeb 10,7% lielāki kā iepriekšējā gada sešos mēnešos, veidojot 491,1 milj. eiro, ko noteica iepriekš neplānoti Valsts kases eiroobligāciju papildu emisijas prēmijas ieņēmumi. Konsolidētā kopbudžeta izdevumi šā gada pirmajā pusgadā bija 6965,4 milj. eiro, kas ir par 1307,2 milj. eiro jeb 23,1% vairāk kā 2020. gada sešos mēnešos, ko ietekmēja izmaksātie atbalsta pasākumi Covid-19 pandēmijas seku mazināšanai. Atbilstoši FM apkopotajai informācijai, kas balstās uz Valsts kases datiem, šā gada pirmajā pusgadā no budžeta izmaksātā atbalsta apjoms Covid-19 seku mazināšanai kopbudžeta izdevumos jau pārsniedz 1,2 miljardus eiro. Budžeta izdevumi Covid-19 atbalstam pamatā tiek izmaksāti pabalstu veidā un ir uzskaitīti sociālā rakstura maksājumu pozīcijā, tādēļ šie izdevumi kopbudžetā palielinājās par 966,5 milj. eiro jeb 53,5%, salīdzinot ar 2020. gada attiecīgo periodu. Būtisko pabalstu izdevumu pieaugumu veido Valsts ieņēmumu dienesta (VID) un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) veiktās izmaksas iedzīvotājiem un saimnieciskās darbības veicējiem atbilstoši valdības lēmumiem par atbalstu Covid-19 krīzē. Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā šā gada pirmajā pusgadā par 152,2 milj. eiro jeb 13,2% pārsniedza 2020. gada attiecīgā perioda līmeni un bija 1306,6 milj. eiro. To kāpumu ietekmēja augstāki izdevumi veselības nozares finansēšanai. Tāpat augstāki veselības nozares finansēšanas izdevumi sekmēja kopējā atbildzības fonda izdevumu pieaugumu kopbudžetā, kas kopumā palielinājās par 135 miljoniem eiro jeb 10,4%, veidojot 1 431,5 miljonus eiro.

Dati: Valsts kase, Eurostat, Finanšu ministrija, Latvijas Stabilitātes programma 2021.-2024. gadam

Pamatbudžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-VI, salīdzinot ar 2020. gada I-VI, milj. eiro un %

Speciālā budžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-VI, salīdzinot ar 2020. gada I-VI, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases datiem šā gada pirmajā pusgadā pamatbudžeta izdevumi bija 4667,7 milj. eiro, kas ir par 1223,6 milj. eiro jeb 35,5% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Valsts pamatbudžeta izdevumu pieaugumu ietekmējis valdības apstiprinātās atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai, palielinot sociālā atbalsta izdevumus līdz 1112,4 milj. eiro, kas ir par 841,1 milj. eiro jeb 310% vairāk, salīdzinot ar sešu mēnešu periodu pērn. Attiecīgi jāatzīmē pirmajā pusgadā VID izmaksātie 422 miljoni eiro uzņēmumiem grantu veidā apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, 128,2 miljoni eiro dīkstāves pabalstiem un 19,8 miljoni eiro algu subsīdijām. Savukārt VSAA pamatā martā-aprīlī veikusi 187,7 miljoni eiro izmaksas pabalstu veidā ģimenēm ar bērniem un 109,8 miljonus eiro pensionāriem un personām ar invaliditāti.

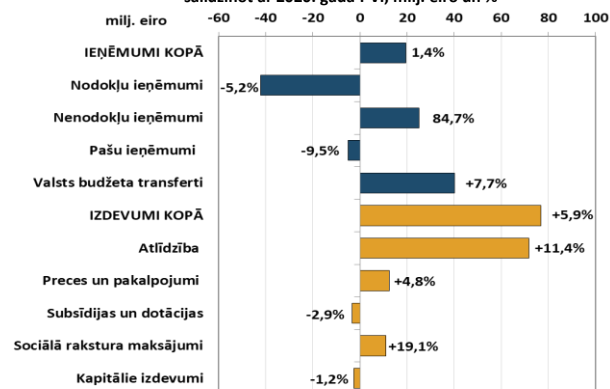
Uzturēšanas izdevumu transferti šā gada pirmajā pusgadā bija 776,8 milj. eiro, kas ir par 139 milj. eiro jeb 21,8% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada sešu mēnešu periodu. Vairāk nekā puse no transfertiem veikti uz pašvaldībām.

Pamatbudžeta izdevumi atlīdzībai šā gada pirmajā pusgadā veikti par 53,2 milj. eiro jeb 9,7% lielākā apmērā kā pērn, veidojot 604,7 milj. eiro. Pieaugumu nodrošināja augstāki izdevumi veselības nozares un iekšlietu sistēmas darbinieku atlīdzības izmaksai, tostarp piemaksu veidā par darbu Covid-19 apstākļos.

Kapitālie izdevumi pamatbudžetā šā gada pirmajā pusgadā, salīdzinot ar 2020. gada attiecīgo periodu, samazinājušies par 18,9 milj. eiro jeb 7,3%, veidojot 239,7 milj. eiro. Kapitālo izdevumu samazināšanos ietekmēja zemāki kapitālie izdevumi Nacionālo bruņoto spēku infrastruktūrai.

2021.gada pirmajā pusgadā valsts speciālajā budžeta izdevumi bija 1600,6 milj. eiro, kas bija par 113,9 milj. eiro jeb 7,7% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā.

No 2021. gada 1. janvāra tika paaugstinātas minimālās valsts pensijas (vecuma, invaliditātes un apģādnieka zaudējuma gadījumā), kā arī valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs. Par periodu no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 30.aprīlim VSAA izmaksāja atlīdzības iepriekšējā apmērā, kāds bija līdz 2020.gada 31.decembrim, neņemot vērā minimālā apmēra pārrēķinu, bet neizmaksāto atlīdzības starpību piemaksas veidā par janvāri-aprīli, kas izriet no minimālā apmēra pārskatīšanas, izmaksāja 2021.gada maijā, savukārt jūnijā atlīdzību izmaksas veiktas pilnā jaunajā apmērā. Līdz ar to izdevumi invaliditātes pensijām valsts speciālajā budžetā šā gada janvāri-jūnijā veidoja 102,7 milj. eiro, kas ir par 19,3 milj. eiro jeb 19,6% vairāk kā pērn sešos mēnešos. Izdevumi vecuma pensijām šā gada pirmajā pusgadā palielinājās par 66,5 milj. eiro jeb 6,5%, veidojot 1083 milj. eiro. Tāpat pensiju izdevumu pieaugumu noteica pērnā gada oktobrī veiktā pensiju indeksācija. Izdevumi slimības pabalstiem šā gada sešos mēnešos ir bijuši 64,8 milj. eiro, kas ir par 25,1 milj. eiro jeb 27,9% zemāki kā pērn sešos mēnešos, ko ietekmēja izmaksātā pabalsta vidējā apmēra samazinājums no 360 līdz 306 eiro jeb par 15,1%, kas saistīts ar 2020. gada sākumā veiktajām likumdošanas izmaiņām bezdarbnieka pabalsta izmaksas līgmā un apmērā.

Pašvaldību budžeta izdevumu izmaiņas 2021.gada I-VI, salīdzinot ar 2020. gada I-VI, milj. eiro un %

Pašvaldību budžeta ieņēmumi pirmajā pusgadā palielinājušies par 19,5 milj. eiro jeb 1,4%, veidojot 1432 milj. eiro. Ieņēmumi no IIN pirmajā pusgadā, daļai vēl saglabājoties nesadalītā veidā vienotajā nodokļu kontā, samazinājušies par 53,7 miljoniem eiro jeb 8%. To ietekmēja arī ar IIN neapliekamās ieņēmumu bāzes palielināšana šogad gan nodarbinātajiem, gan arī pensionāriem. Ņemot vērā IIN ieņēmumu apjoma samazinājumu pašvaldības pirmajā pusgadā nesaņēma likumā par "Par valsts budžetu 2021.gadam" pašvaldībām garantēto IIN ieņēmumu apmēru, tādējādi iztrūkumu 15,3 miljoni eiro apmērā no valsts pamatbudžeta jūlijā novirzīja pašvaldībām. Turpretī nenodokļu ieņēmumi pirmajā pusgadā bija 54,8 milj. eiro, kas ir par 25,1 milj. eiro jeb 84,7% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Pašvaldību budžetā atbilstoši Valsts kases datiem vērojams ieņēmumu pieaugums no zemes īpašuma pārdošanas, tāpat arī samaksātajām pašvaldību kapitālsabiedrību dividendēm.

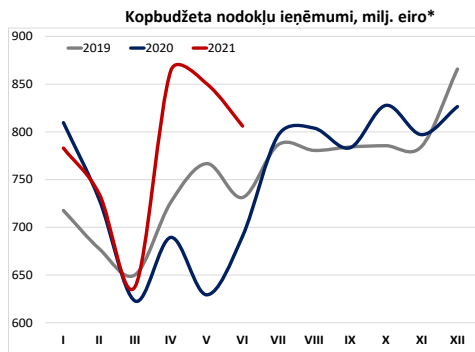
Izdevumu apjoms pieaudzis par 77 milj. eiro jeb 5,9%, veidojot 1388,1 milj. eiro, līdz ar ko pašvaldību budžetā saglabājies pārpalikuma līmenis 43,9 milj. eiro apmērā. Lielāki tēriņi vērojami izdevumos atlīdzībai, kas pieauguši par 71,9 milj. eiro jeb 11,4%, veidojot 703,1 milj. eiro, tostarp samaksa par papildus darbu augusi par 8,2 milj. eiro jeb 71,6%. Jāatzīmē, ka izdevumi atlīdzībai jūnijā ikgadu ir augstāki nekā citos mēnešos, kas pamatā saistāms ar papildus izmaksām pedagogiem, bet šā gada jūnijā izdevumi atlīdzībai bija par 27,8 milj. eiro jeb 23,6% augstāki nekā pērnā gada jūnijā, kas skaidrojams ar ātrākām izmaksām atlīdzībai pirms administratīvi teritoriālas reformas ieviešanas.

Šā gada sešos mēnešos sociāla rakstura maksājumu apjoms pieaudzis līdz 67,8 milj. eiro, kas ir par 10,9 milj. eiro jeb 19,1% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu, kas skaidrojams ar tādu sociālo pakalpojumu izdevumu pieaugumu iedzīvotājiem kā samaksa par aprūpi mājās un sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūciju sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī izdevumu kāpumu garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai.

Precu un pakalpojumu izdevumi pašvaldību budžetā palielinājušies par 12,5 milj. eiro jeb 4,8% pret attiecīgo periodu pērn, veidojot 271,2 milj. eiro. Lielāki izdevumi pirmajā pusgadā vērojami autoceļu pārvadīšanai un uzturēšanai, kā arī izdevumiem ēdināšanai pašvaldības otrajā ceturksnī tērējušās vairāk nekā pērn.

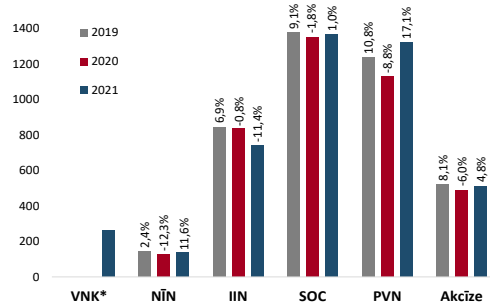
Kapitālie izdevumi pašvaldību budžetā pirmajā pusgadā samazinājušies par 2,7 milj. eiro jeb 1,2% pret 2020. gada pirmajiem sešiem mēnešiem, veidojot 215 milj. eiro. Zemāks līmenis kā pērn vērojams tieši ar ES fondu projektu īstenošanu saistītajos izdevumos, kas ir skaidrojams ar 2014.-2020. gada ES fondu cikla noslēgšanu un to, ka jaunais ES fondu plānošanas periods 2021.-2027. gadam vēl nav uzsācies. Vienlaikus kapitālie izdevumi pamatfunkciju nodrošināšanai pirmajā pusgadā pieauguši par 14,5 milj. eiro jeb 15%, jo aizvien turpinās 2020. gadā apstiprināto investīciju projektu realizācija pašvaldībām, izmantojot aizņemšanās limita palielinājumu Covid-19 krīzes seku novēršanai. Paredzams, ka kapitālo izdevumu apjoms turpinās augt arī turpmākajos mēnešos, pašvaldībām realizējot augstas gatavības investīciju projektus, kas saistīti ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu.

	2020. gada I-VI		2021. gada I-VI	
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	2021./2020.g. izmaiņas, milj. eiro	2021./2020.g. izmaiņas, (%)
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi (bez nesadalītās ieņēmumu daļas)	4171,1	4374,7	203,5	4,9%
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1352,5	1366,5	14,0	1,0%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1306,5	1320,4	13,9	1,1%
<i>Valsts pamatbudžetā (1% veselībai)</i>	46,0	46,1	0,1	0,2%
Pievienotās vērtības nodoklis	1128,6	1321,1	192,5	17,1%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	837,3	741,8	-95,5	-11,4%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	164,7	122,9	-41,8	-25,4%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	672,5	618,9	-53,7	-8,0%
Akcīzes nodoklis	489,2	512,8	23,5	4,8%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	110,3	170,5	60,2	54,6%
Nekustamā īpašuma nodoklis	126,0	140,6	14,6	11,6%
Nesadalītie ieņēmumi vienotajā nodokļu kontā		264,4		
<i>Informatīvi:</i>				
<i>Sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondā un pensiju shēmā...</i>	293,2	280,7	-12,5	-4,3%

* Uz atbilstošajiem nodokļu veidiem sadalītā maksājumu daļa

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi 2021. gada I-VI, milj. eiro un izmaiņas % pret iepriekšējo gadu

* Nesadalītie ieņēmumi vienotajā nodokļu kontā

Nodokļu ieņēmumi, ekonomikai atveseļojoties no krituma pērn pavasarī, šogad sešos mēnešos palielinājušies par 203,5 milj. eiro jeb 4,9%, salīdzinot ar 2020. gada pirmo pusgadu. Sadalīto nodokļu apmērs kopbudžetā veidoja 4374,7 milj. eiro. Taču jāņem vērā, ka šis apjoms neietver ieņēmumus, kas iemaksāti vienotajā nodokļu kontā, bet līdz pārskata perioda beigām nav tikuši attiecināti uz atbilstīgajiem nodokļiem, paliekot nesadalīti. Pērn ieņēmumu uzskaitē tika veikta atbilstoši Valsts kases kontu izrakstiem par saņemtajiem maksājumiem attiecīgajā nodokļu kontā, bet šogad ne visi veiktie norēķini uzreiz ir attiecināmi uz atbilstošu nodokļu veidu un kopbudžeta līmeni. Šā gada jūnijā beigās vienotajā nodokļu kontā no šogad veiktajiem maksājumiem nesadalītā daļa bija 264,4 miljoni eiro, ietekmējot nodokļu ieņēmumu datu salīdzināšanu ar iepriekšējo gadu.

Pēc FM novērtējuma lielākā daļa nesadalīto ieņēmumu nākamajā mēnesī vai arī vēlāk tiek pārdaļīta uz sociālās apdrošināšanas iemaksām, tāpat arī iedzīvotāju ienākuma nodoklim (IIN), PVN un UIN. Līdz ar to sadalīto ieņēmumu apjoms no sociālās apdrošināšanas iemaksām pirmajā pusgadā bija tikai par 14 miljoniem eiro jeb 1% augstāks kā iemaksāts pērn attiecīgajā periodā, lai gan kopumā darba samaksas fonds valsti palielinājis straujāk.

PVN ieņēmumi šī gada sešos mēnešos uzrāda labu izpildi 1321,1 milj. eiro apmērā, par 42,3 milj. eiro jeb 3,3% pārsniedzot attiecīgajā periodā plānoto. Salīdzinot ar 2020. gada sešu mēnešu izpildi, šogad PVN uzrāda kāpumu par 192,5 milj. eiro jeb 17,1%.

Aptuveni divas trešdaļas no PVN ieņēmumu pieauguma veikto tirdzniecības nozares samaksāto nodokļu pieaugums, kas sasniegts nozarei izpildoties pēc Covid-19 ierobežojumu mazināšanas. PVN ieņēmumi arī par 6,7% pārsniedz 2019. gada PVN ieņēmumu līmeni, norādot uz atkopšanos pēc nozīmīgā ieņēmumu sarukuma 2020. gada pirmajā pusgadā un jau pārsniedzot pirmskrīzes līmeni.

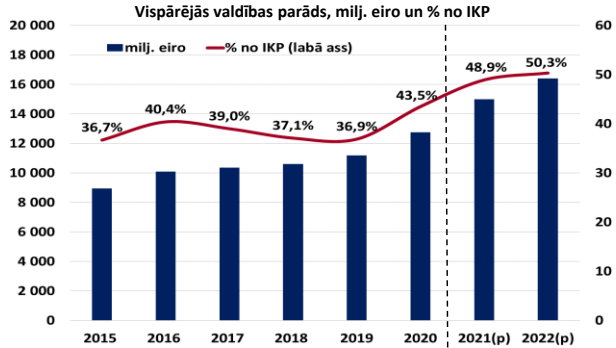
UIN ieņēmumi šogad sešos mēnešos pieauguši par 60,2 miljoniem eiro jeb 54,5%. Galvenokārt pieaugumu nodrošinājuši augstāki UIN maksājumi datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, kā arī mežsaimniecības un mežstrādes nozarēs, informācijas un komunikācijas pakalpojumu un finanšu nozarēs.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi pirmajā pusgadā pieauguši par 23,5 miljoniem eiro jeb 4,8%, ņemot vērā augstākus ieņēmumus no naftas un tabakas produktiem.

Ieņēmumi no IIN pirmajā pusgadā, vienai daļai vēl saglabājoties nesadalītā veidā vienotajā nodokļu kontā, samazinājušies par 95,5 miljoniem eiro jeb 11,4%. To ietekmēja straujais atmaksu pieaugums pirmajā pusgadā, kā arī ar IIN neapliekamās ieņēmumu bāzes palielināšana šogad gan nodarbinātajiem, gan arī pensionāriem. Ņemot vērā IIN ieņēmumu apjoma samazinājumu pašvaldības pirmajā pusgadā nesāņēja likumā par "Par valsts budžetu 2021. gadam" pašvaldībām garantēto IIN ieņēmumu apmēru, tādējādi iztrūkumu 15,3 miljonu eiro apmērā no valsts pamatbudžeta jūlijā novirzīja pašvaldībām.

Vispārējās valdības parāds

Atbilstoši Valsts kases operatīvajiem datiem 2021. gada jūnijā beigās valsts parāds nominālvērtībā veidoja 13,1 mljrd. euro, kas sastāda 41,7% no IKP. Atbilstoši Valsts kases prognozēm vispārējās valdības parāds 2021. gadā sasnies 48,9% no IKP. Salīdzinot ar 2020. gada beigām, šogad sešos mēnešos valsts parāds ir pieaudzis par 632 milj. eiro jeb 5%. Valsts parāda pieauguma noteica galvenokārt veiktie aizņemšanās pasākumi, nodrošinot resursus kopējai finansēšanas nepieciešamības segšanai - valsts budžeta deficīta finansēšanai un valsts aizdevumu nodrošināšanai. Tāpat arī nozīmīgu finanšu resursu nodrošināšana Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanas pasākumu finansēšanai un ekonomikas atbalstam, kā arī valsts parāda saistību izpildei, tostarp 2021. gada 10. martā starptautiskajos finanšu tirgos veikta 10 gadu eiroobligāciju emisija 1,250 mljrd. eiro kā arī šogad iekšējā finanšu tirgū veiktās eiroobligāciju papildu emisijas - 227,250 milj. eiro. Jāpiemin, ka 25. maijā tika saņemta Eiropas Komisijas (EK) SURE (atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma) aizņēmuma trešā daļa 113 milj. eiro apmērā, attiecīgi saņemta EK SURE aizņēmuma kopsumma ir 305 milj. eiro. Šā gada 14. maijā starptautiskā kredītreitingu aģentūra Moody's apstiprināja Latvijas kredītreitingu A3 līmeni, saglabājot stabili kredītreitings nākotnes novērtējumu.

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Dati: Valsts kase, Eurostat, Finanšu ministrija, Latvijas Stabilitātes programma 2021.-2024. gadam